

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ «БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС»

Ім-Мом+ПуАм

Команда викладачів:

Лектор: Куделя Вікторія Іванівна

Контакти: (057) 730-19-86, (057) 730-19-72 vikaviki1980@gmail.com

Години прийому та консультацій:

Кожного понеділка з 10.00-11.00

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус,
2 поверх, 216 аудиторія.

Методика викладання у вищій школі це галузь науки, яка досліджує закономірності й особливості процесу навчання.

Європейські стандарти освіти потребують засвоєння майбутніми фахівцям соціальної сфери, теоретико-методологічних знань щодо організації та проведення наукових досліджень, діагностичних процедур при вивченні проблем соціальної та соціально-педагогічної діяльності. Вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» формує у майбутніх соціальних педагогів усвідомлення ролі методології, методологічних проблем соціальної педагогіки, системи знань, умінь та навичок, необхідних для забезпечення виконання соціально-педагогічних досліджень у процесі підготовки фахівця соціально-педагогічного профілю, оволодіння теорією і методами здійснення соціально- педагогічних досліджень, засвоєння методики роботи над науковим соціально-педагогічним дослідженням.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є: ознайомлення з методологічними підходами до наукового дослідження; формування професійно-орієнтованого світогляду майбутніх науковців у галузі соціальної педагогіки; розкриття основних методологічних та теоретичних засад наукових соціально-педагогічних досліджень, їх основних закономірностей і принципів; обґрунтування сутності та змісту провідних підходів до здійснення наукового соціально-педагогічного дослідження; ознайомлення з технологіями й методиками здійснення наукових соціально-педагогічних досліджень, спрямованих на зниження рівня дії негативних факторів соціального середовища та створення оптимальних умов для соціалізації підростаючого покоління.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-смыслову компетентність (компетентнісний підхід до визначення мети та завдань навчання, здатність здійснити теоретичний аналіз досліджень проблеми формування практичних навичок майбутніх менеджерів-педагогів, формувати у студентів мотиваційний підхід до навчання).

2. Загальнокультурну компетентність (формування соціально-технологічного підходу до організації навчального підходу, здатність вільно володіти технічними моделями організації навчання).

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування до здатності визначати та грамотно обґрунтувати педагогічних умов формування професійних навичок майбутніх менеджерів-педагогів).

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області застосування елементів і методів навчання).

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області формування робочої програми з дисципліни, вести дискусію у навчальній сфері).

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів до розвитку маркетингових Інтернет-комунікацій).

Чому Вас має зацікавити поглиблене вивчення цього курсу?

Дисципліна зацікавить студентів, які бажають поступити в аспірантуру та продовжити свою роботу у Вищій школі та присвятити себе педагогічній діяльності.

Якщо ви бажаєте вільно володіти базовими знаннями про кредитно-модульну систему, та бути досвідченим у структурі методики навчання як науки, тоді вас зацікавить дана дисципліна.

Вас навчать формувати основні проблеми, які має вирішувати методика викладання, як наукова дисципліна, критично аналізувати шляхи вирішення основних завдань, які стоять перед цією дисципліною, застосовувати досвід навчання у загальноосвітній та вищій школі до аналізу проблем вищої освіти, характеризувати схему і методи науково-педагогічного дослідження.

Команда викладачів будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими, найбільш складними аспектами курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння системи функціонування базових критеріїв до вищої освіти, з урахуванням Болонського процесу. Вільно володіти питаннями кредитно-модульної системи, мати навички з складання робочої програми та програми курсу на прикладі дисциплін, які викладають у їх потоці.

1м-ПУА, 1м-МоМ, заочна форма навчання

Кількість кредитів ECTS – 3

Лекції – 6 годин.

Практики – 4 годин.

Самостійна робота – 60 годин.

Курс складається з однієї лекції і одного практичного заняття раз на два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями.

Теми курсу

Змістовий модуль 1.
Система вищої освіти України: загальна характеристика, напрямки розвитку

Тема 1. Система вищої освіти України. Загальна характеристика, напрямки розвитку.

Тема 2. Болонський процес в системі освіти України. Структура та стандарти вищої освіти.

Тема 3. Європейська кредитно - трансфертна система (ECTS). Компетентністний підхід, як концептуальна основа змісту, форм і методів навчання

Тема 4. Планування навчального процесу. Педагог у сучасній системі освіти

Змістовий модуль 2.
Сучасні освітні технології, як інструмент формування компетенцій фахівців

Тема 5. Методи і технології навчання у вищій школі. Інноваційні технології навчання як механізм формування компетенцій майбутніх фахівців.

Тема 6. Дистанційні технології навчання. Контроль та оцінка успішності студентів.

Тема 7. Робота в малих групах як засіб формування комунікативних компетенцій.

Тема 8. Кейс-метод як форма професійної діяльності навчання.

Методика викладання у вищій школі / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Практичні заняття курсу передбачають детальний теоретичний розгляд матеріалу та рефератів з курсу. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно

поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Лекції та практичні заняття

Денна форма навчання. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тижні	Кільк. год.	Тема лекції	Кільк. год.	Тема практичних занять
1	2	3	4	5
1	2	Лекція 1. Система вищої освіти України. Загальна характеристика, напрямки розвитку		
2			2	Пр-1. Нова парадигма вищої освіти в європейському просторі
3	2	Лекція 2. Болонський процес у системі освіти України. Структура та стандарти вищої освіти.		
4			2	Пр.-2. Сучасна трансформація підходів до навчання у вищій школі
5	2	Лекція 3. Європейська кредитно - трансфертна система (ECTS).		
6			2	Пр-3. Компетентністний підхід, як концептуальна основа змісту, форм і методів навчання.
7	2	Лекція 4. Планування навчального процесу. Педагог у сучасній системі освіти.		
Модульний контроль знань				
8			2	Пр-5. Методи і технології навчання у вищій школі
9	2	Лекція 5. Інноваційні технології навчання як механізм формування компетенцій майбутніх фахівців.		
10			2	Пр-6. Самостійна робота студентів.
11	2	Лекція 6. Дистанційні технології навчання.. Контроль та оцінка успішності студентів.		
12			2	Пр-7. Контроль та оцінка успішності студентів.
13	2	Лекція 7. Робота в малих групах як засіб формування комунікативних компетенцій.		
14			2	Пр-8. Удосконалення методичних підходів до навчання.
15	1	Лекція 8. Кейс-метод як форма професійної діяльності навчання		
Модульний контроль знань				

Заочна форма навчання. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тижні	Кільк. год.	Тема лекції	Кільк. год.	Тема практичних занять
1	2	3	4	5
1	2	Лекція 1. Система вищої освіти України. Загальна характеристика, напрямки розвитку. Планування навчального процесу.		Пр-1. Нова парадигма вищої освіти в європейському просторі. Сучасна трансформація підходів до навчання у вищій школі
2		Лекція 2. Болонський процес у системі освіти України. Структура та стандарти вищої освіти.	2	
3	2	Лекція 3. Європейська кредитно - трансфертна система (ECTS). Педагог у сучасній системі освіти.		Пр.-2. Інноваційні технології навчання як механізм формування компетенцій майбутніх фахівців. Дистанційні технології навчання.. Контроль та оцінка успішності студентів. Удосконалення методичних підходів до навчання.
Залік з дисципліни				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

Студент повинен самостійно ознайомитись з деякими темами курсу, з ціллю більш детального вивчення дисципліни.

№ з/п	Назва теми
1	Система вищої освіти в Україні: загальна характеристика
2	Компетентнісний підхід – нова парадигма вищої освіти у контексті європейського простору
3	Педагог у сучасній системі вищої освіти
4	Планування навчального процесу в умовах розширення самостійності ВНЗ
5	ОДГ «Як стати успішним викладачем?»
6	Методи і технології навчання у вищій школі
7	Інноваційні технології формування компетенцій майбутніх фахівців
8	Дистанційні технології навчання
9	Робота в малих групах як засіб формування комунікативних компетенцій
10	Ділова гра як форма відтворення змісту майбутньої професії
11	Ролева гра як засіб інтенсифікації навчання груповому спілкуванню
12	Кейс-метод як форма професійно-діяльнісного навчання
13	Проект «Сучасні освітні технології у викладанні навчальної дисципліни»

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (10 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 3 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

- Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на іспиті, відповівши на питання викладача.

Очікувані результати навчання

Ви зможете продовжити свою роботу у Вищій школі та присвятити себе педагогічній діяльності, вільно володіти базовими знаннями про кредитно-модульну систему, та бути досвідченим у структурі методики навчання.

В результаті відвідування лекцій з даної дисципліни магістр буде самостійно розробляти навчально-методичні комплекси з будь якої дисципліни і спеціальності. При цьому використовувати сучасні освітні технології та інформаційні ресурси навчального процесу.

Вміло підготовляти методичне забезпечення для проведення різних видів занять та діагностики знань студентів, організувати і контролювати самостійну роботу студентів, впроваджувати дистанційну форму навчання.

Команда викладачів:

Куделя Вікторія Іванівна - лектор, к.е.н., доцент кафедри економіка, бізнес та управління персоналом на транспорті УкрДУЗТ.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua>

Питання до заліку з дисципліни
«Методика викладання у Вищій школі та Болонський процес»

1. Методологія дидактики вищої школи: історія і сучасність.
2. Основні етапи навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі.
3. Рівні опанування дидактикою вищої школи.
4. Пояснювально-ілюстративне навчання у вузі: зміст, методика проведення.
5. Методи, прийоми ефективності вузівського проблемного навчання.
6. Інноваційні методики модульного навчання у вищій школі.
7. Організація, методика бально-рейтингової системи навчання.
8. Загальна характеристика основних компонентів вузівського навчального процесу.
9. Загальні дидактичні закономірності викладання.
10. Основні принципи викладання.
11. Умови та шляхи інтенсифікації вузівського навчання.
12. Організація, методика проведення заліків, іспитів у вузі.
13. Демократизм, гуманізм у системі методів навчання у вузі.
14. Дидактичні ідеї, що забезпечують впровадження інноваційних технологій навчання.
15. Сутність, структура, типи навчальних лекцій.
16. Методика відбору інформації для навчальної лекції.
17. Проблемна лекція: специфіка, методика проведення.
18. Організація, методика підготовки та проведення лекції-діалогу.
19. Семінар у системі форм вузівського навчального процесу.
20. Семінар у формі усних виступів та обговорення питань.
21. Організація, методика підготовки та проведення семінару диспуту.
22. Специфіка, методика проведення семінару — теоретичної конференції.
23. Семінар у системі модульного навчання.
24. Семінар у системі бально-рейтингового навчання.
25. Методи та засоби навчання у вищій школі.
26. Словесні методи навчання.
27. Методи навчання за рівнем напруженості пізнавальної діяльності.
28. Методи навчання за логікою передачі і сприймання навчальної інформації.
29. Методи стимулювання інтересу до навчання.
30. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні.
31. Бінарні методи навчання.
32. Методи контролю і самоконтролю у навчанні.
33. Основні методики формування у викладача техніки володіння своїм організмом.
34. Методика формування внутрішньої педагогічної техніки викладача.
35. Зовнішня педагогічна техніка викладача як засіб ефективного навчання.
36. Функції мовлення викладача.
37. Методика формування професійного мовлення викладача.
38. Умови ефективності діалогічного спілкування у процесі навчання.
39. Індивідуальний стиль спілкування викладача.
40. Методика навчальної діагностики.
41. Форми контролю навчання та критерії оцінок успішності.
42. Основи вузівського навчання у відповідності з Болонською декларацією.
43. Дидактична концепція Д. Дьюї.
44. ” Я-концепція” К. Роджерса у сучасному вузівському процесі навчання.
45. Теорія самоактуалізації А. Маслоу.
46. Когнітивна теорія Ж. Піаже.
47. Особливості методики навчання у вузах США.
48. Основні аспекти методики викладання у вузах країн Західної Європи.
49. Структура професійно-методичної компетентності викладача.
50. Методика формування педагогічних здібностей викладача.
51. Шляхи ефективності формування педагогічної техніки викладача.

52. Методика подолання педагогічних ситуацій у викладацькій діяльності.
53. Організація, методики самовдосконалення викладача вузу.
54. Організація, методика керівництва науково-пошуковою роботою студентів.
55. Професійно-методична компетентність викладача обліково-економічних дисциплін.
56. Умови ефективної праці викладача фундаментальних дисциплін з управління трудовими ресурсами.
57. Організація та методика викладання з дисциплін управління трудовими ресурсами.
58. Об'єктивні та суб'єктивні аспекти інтенсифікації вузівського процесу викладання спеціальних дисциплін.
59. Система відбору та обробки інформації як основа викладання з дисциплін управління трудовими ресурсами.
60. Професійно-методична компетентність викладача фахових дисциплін.